כהתיא הנאה דקא משתניא. האי מלוה לגבי האי ממלוה ישנה למלוה חדשה ומה לו לחוות הפרעון זמן אחרון: **גמר. ומשעביד נפשיה.** בלב שלם להאי ומינתיק מקמאי: **כגון הני דבי בר אלישיב.** אם היה מקבל זה אדם חזק שאינו ממתין כגון הני דבי בר אלישיב כו':

כהלכתא בלא טעמא. כאילו קבלה משה הלכה מסיני שאין צריך לתת בה טעם: **אפיטרופיא.** להכניס ולהוציא. ואע"פ שכתבו לה בלשון מתנה לא קנאתן ואין טעם בדבר אלא כך תקנו והפקר ב"ד הפקר: **בבית.** בית מיוחד שאינו דר בה אלא עשאו לו לבית מתנות: **כאפיה קאמינא לך דלא הדרנא בי.** השתא ס"ל דהכי אמר ליה בפניו אני מבטיחך שלא אחזור בי: ופרכינן **מכלל דאי בעי למיהדר מצי מיהדר.** בתמיה: **ה"ק דברים הללו כו'.** כיון דבאפיה קאמינא לך לתיתביה ניהליה מו לא מצי הדרנא בי: **הא אמרה רב חדא זימנא.** ולמה ליה למימר דלא מצינא הדרנא: **הני מילי.** דבעינן בפניו: **מתנה מרובה.** כגון מנה: **קמ"ל.** להכי אינצריך למימר באפיה קאמינא לך לאשמועינן דקבא דמוריקא דמתנה מועטת היא בעיא נמי באפיה: **גינאי.** בעלי גינה מוכרי ירק: **איספירי זוזי.** סילעי מדינה. אסתם איספירי סלע צורי. איספרי זוזי סלע מדינה שמיניה שבסלע צורי דהיינו חצי דינר: **באפי מרי.** אמרו ליה קאי כלומר אמרו ליה באפי מרי אדרעא יהבינהו ניהליה למרי אדרעא: **מיבב.** המשלח הזה: **באחריותו.** אם יאנסו מיד שליח זה: **ואם בא לחזור.** ולומר החזירם לי שמא יאנסו ממך בדרך אינו חוזר: **רב סבר הולך כזכי דמי.** הלכך אינו חוזר ומיהו חייב באחריותו שהמלוה לא נוהגו לגמרסם לזה: **ר"ג דס"ל הולך כזכי דמי.** כלומר בעלמא הולך כזכי דמי ואם היו נמתנה דליכא אחריות מודה שמואל דאינו חוזר: שמואל סבר אמרינן מגו מתוך שחייב באחריות אם בא לחזור חוזר: **הולך מנה לפלוני שאני חייב לו תן מנה לפלוני שאני חייב לו בידי תן מנה לפלוני פקדון שיש לו בידי חייב באחריותו ואם בא לחזור אינו חוזר פקדון לימא ליה** כאין רצונו שיהא פקדונו ביד אחר א"ר זירא כשהוחזק כפרן רב ששת הוה ליה אשרתא דסרבלי במחוזא א"ל לרב יוסף בר חמא בהדי דאתית אייתינהו ניהלי אזל יהבינהו ליה אמרי ליה ניקני מינך אמר להו אין לסוף אישתמיט להו כי אתא לגביה אמר ליה שפיר עבדת דלא שוית נפשך עבד לוה לאיש מלוה לישנא אחרינא שפיר עבדת עבד לוה לאיש מלוה ר' אחי בר' יאשיה הוה ליה איספקא דכספא בנהרדעא אמר

בהתיא הנאה דקא משתניא ליה בין מלוה ישנה למלוה חדשה גמר ומשעביד נפשיה א"ל הונא מר בריה דרב נחמיה לרב אשי אלא מעתה [6]כגון הני דבי בר אלישיב דכפתי ושקלי לאלתר ה"נ דלא קנו וכי תימא ה"נ [7]א"כ נתת דבריך לשיעורין אלא אמר מר זוטרא [8]הני תלת מילי שויהנו רבנן כהלכתא בלא טעמא חדא הא [9]ואידך דאמר רב יהודה אמר שמואל [10]הכותב כל נכסיו לאשתו לא עשאה אלא אפיטרופיא ואידך [11]דאמר רב חנניא [12]המשיא אשה לבנו גדול בבית קנאו **א"ל רב לרב אחא ברדלא** קבא דמוריקא אית לי גבך יהביה לפלוני באפיה קאמינא לך דלא הדרנא בי מכלל דאי בעי הדר ביה מצי הדר ביה ה"ק דברים הללו לא ניתנו לחזרה הא אמר רב חדא זימנא [13]דאמר רב הונא אמר רב מנה לי בידך תנהו לו לפלוני במעמד שלשתן קנה אי מההיא הוה אמינא הני מילי מתנה מרובה אבל מתנה מועטת לא ליבעי בפניו [14]קמ"ל: הנהו גינאי דעביד חושבנא בהדי הדדי פש חמש איסתרי זוזי גבי חד מנייהו אמרי ליה יהבינהו ניהליה למרי ארעא [15] באפי מרי ארעא וקנה מיניה לסוף אזל עבד חושבנא בין דיליה לנפשיה לא פש גביה ולא מידי אתא לקמיה דרב נחמן א"ל מאי איעביד לך חדא דאמר רב הונא אמר רב ועוד הא קנו מינך א"ל רבא אטו האי מי קאמר לא יהיבנא דליכא גבאי קאמר א"ל א"כ קנין בטעות הוא וכל קנין בטעות חוזר [16]איתמר [17]הולך מנה לפלוני שאני חייב לו [18]הולך מנה לפלוני שאני חייב לו [19]הולך מנה לפלוני פקדון שיש לו בידי חייב באחריותו ואם בא לחזור אינו חוזר פקדון לימא ליה [20]אין רצונו שיהא פקדונו ביד אחר א"ר זירא [21]כשהוחזק כפרן רב ששת הוה ליה אשרתא דסרבלי במחוזא א"ל לרב יוסף בר חמא בהדי דאתית אייתינהו ניהלי אזל יהבינהו ליה אמרי ליה ניקני מינך אמר להו אין לסוף אישתמיט להו כי אתא לגביה אמר ליה שפיר עבדת דלא שוית נפשך [22]עבד לוה לאיש מלוה לישנא אחרינא שפיר עבדת עבד לוה לאיש מלוה ר' אחי בר' יאשיה הוה ליה איספקא דכספא בנהרדעא אמר

אם כן נתת דבריך לשיעורין. מה שקשה ע"פ הקונטרס בפ"ק דקידושין (דף יא.) גבי בנתיה דר' יוחאי דקפדן אתרקבא דדיוני מפורש בקידושין: **כהלכתא בלא טעם.** פי' מה שמועיל לקנות אבל טעם אין למה תקנו מכמים מעמד שלשתן תקנו שלא יעכוב לעכוב ולעשות קניינים ובכתובה נכסיו לאשתו משום דלא שביק לבריה ויהיב לאחריני ואין דרך לעשות כן אלא לחלק לה כבוד ולמנותה אפיטרופיא ומשיא אשה לבנו כשהאב מסיר כל מה שיש לו מן הבית שמכא עליה דעתא דבן כדמפרש בפ' מי שמת (נ"ב ד' קמד.): **אבל** מתנה מועטת בו'. וא"ת הא נמי שמעי' לה דאמר רב בפרק הזהב (ב"מ מט.) דבריס אין בהן משום חיסור אמנה ומדמי התם מתנה מועטת למכר דליכא מעות בהדי דבריס וי"ל דהכא שאומר לנפקד או לבעל חוב שיתן לו שלקח דעתן דקני עפי מכשאמר מתנה אי נותן לך: **ולא** פש גביה ולא מידי. פר"ח וכן ר"ת שהיו בעלי דינין מודים לו או היה הדבר ידוע בעדות ברורה דלא פש גביה מידי ומשמע מדבריהם [23] דמנפשיה אין נאמן לומר טעיתי במה שהודיתי אע"ג דאית ליה מיגו דאי בעי אמר חזרתי ופרעתי וכן משמע מהא דתנן בשבועות (דף לח:) מנה לי בידך אמר ליה הן למחר אמר ליה תנהו לי אם אמר נתתיו לך פטור אין לך בידי חייב ומפרש טעמא בפ"ק דבבא בתרא (דף ו.) משום דכל האומר לא לויתי אומר לא פרעתי דמי ואמאי לא מהימן לומר לו אין לך בידי שטעיתי שהייתי סבור להיות חייב ואיני חייב כלום מיגו דאי בעי אמר פרעתי אח"כ אלא משמע דבמגו לא מהימן לומר שטעה: **הדא** דאמר רב הונא כו'. ר"ל שלקח דעתיה שהיה חוזר בו ולא משום דלא פש גביה מידי: **ומר** סבר הולך לאו כזכי דמי. והשתא סבור שאותו טעם שאומר שמואל מתוך שחייב באחריותו חוזר לא עיקר טעם הוא וכה"ג אשכחן (לקמן דף כה.) בהיתה דהלוקח יין מבני הכותים דמעיקרא בעי למימר דטעמא דרבי יהודה משום דלית ליה בריה אע"ג דקתני (שם כו.) אמרו לו לר' מאיר מי אתה מודה שמא יבקע הגוד כו' וכהנה רבות [24]: **לא** דס"ל הולך כזכי. פי' בקונטרס ואם היו נמתנה דליכא אחריות מודה שמואל דאינו חוזר ואין נראה דנמתנה אין הולך כזכי כדפריש"ת לעיל (דף יב. מ"ם) אלא י"ל דכשפטרו מלוה מן האחריות או בגנו שחרור מודה שמואל דאינו חוזר:

לסוף אישתמיט להו. משמע דבדין לא היו יכולין לכופו להחזיר אע"ג דלא הוחזקו כפרנים היינו משום דאמת היה שהוא שלוחו ולא מצי אמר אין רצונו שיהא פקדונו ביד אחר: הא

פד א מיי' פ"ו מהל' זכייה ומתנה הל' ד סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סימן רמו סעיף יב ויטוש"ע אה"ע סימן קז סעיף ה:

פה ב מיי' שם הל' טו סמג שם טוש"ע אה"ע סי' נט סעיף ה:

ג [טוש"ע חו"מ סי' קו סעיף מ]:

פו ד מיי' פט"ו מהל' מכירה הל' ב סמג לאוין קע טוש"ע ח"מ סימן רלב סעיף ה:

פז ה ו מיי' פט"ו מהל' מלוה הל' ג [פ"ד מהל' זכיה הל"ד] סמג עשין לד טוש"ע ח"מ סימן קכה סעיף ה:

פח ז מיי' פ"ל מהל' שכירות הל' ו סמג עשין פט טוש"ע שם:

פט ח מיי' שם טוש"ע שם סעיף ג [פע' רלב סעי' ד]:

מוסף רש"י

כהלכתא בלא טעמא. שם תקנו את הדברים אף על פי שאינו דין תורה כי מדה ומדה שם (ב"ב קמד.). **לא עשאה אלא אפיטרופיא.** דאמן שהרי הלא עקר נחלת הבנים ולא נתכוון אלא שיכבדוה הבנים מתוך שאוכלין על ידה (שם) דאומר הדעת הוא דאין אדם מניח את בניו ונותן את הכל לאשתו, ולא נתכוון אלא לעשותה אפוטרופא כדי שיאכלון לה בניו ובכוד משום דאוקי אמיהון ככפי כראותה לפרנסם מהם כפי אומד דעתה ויהיו כפופים לה, ומני לה מהני אלא מילי דשויגהו רבנן בהלכתא בלא טעמא, דהכי נראה הם, לפי שאנו מעיינין מה שכתוב בטעה בהיתא דתנן לה הכל, ולקן אמר אומר דעתנו (שם קלא:). **המשיא אשה לבנו גדול בבית קנאו.** הכן נאמנו הבנים, ותקנת חכמים היא לכבוד האמון, שבגאי הדבר לשאת אשה ואין מקום לזיר בו (שם). **במעמד שלשתן קנה.** ראה לעיל יג ב. **אמר רב חייב באחריותו.** שהרי לא נהנו המלוה לשולחו (לקמן טג:).

תוספות רי"ד (המשך)

לו והולך מנה לפלוני פקדון שיש לו בידי חייב באחריותו ואם בא לחזור אינו חוזר. פי' לא דמי חייב באחריותו דפקדון לחייב באחריותו דמלוה דאילו גבי מלוה אי מתנים ההיא מנה באורחא חייב הלוה באחריותו עד דמטי ליד המלוה וכ"ש אי כפר ביה שליח ואילו פקדון דוקא אי כפר ביה שליח אי נמי שמטיה ואכליה חייב (השלילה) [המשלח] באחריותו אבל (פקדון) אילו איתנים באורחא פטור אם יש עדים בדבר כדקיימא לן בפ' המפקיד דאע"ג דק"ל שומר שמסר לשומר חייב משום דא"ל אנת מהימנת לי בשבועה האיך לא מהימן לי בשבועה. ה"מ היכא דליכא עדים שנאנס וצריך שבועתו של זה אבל היכא דאיכא עדים שנאנס מיד שומר שני פטור שומר ראשון כתנן בפ' המפקיד השומר פרה מחבירו והשאילה לאחר ומתה בדרכה שבועה השומר שמתה בדרכה ישבע השומר כגון שראה בעיניו שמתה בדרכה וה"ה אם יש עדים בדבר אבל ודאי אם אין עדים בדבר חייב השולח ואינו נפטר בשבועה של שליח משום דא"ל בעל הפקדון את מהימנת לי בשבועה דאאך לא מהימן לי בשבועה אי נמי י"ל גם במנה של פקדון חייב באחריותן ואעפ"י שיש עדים שנאנס בדרך משום דא"ל בעל הפקדון מי הרשך לשלחו לי בדרך הלכך פשיעה היא אצלו שבודאי אילו נאנס בעיר ביד שומר שני פטור אבל בדרך חייב מפני שלא היה לו לשלחו אלא לעכבו בידו עד שיבא הלוה ויטלנו או שישלח שליח שישלחנו לו ויקבל עליו אחריות הדרך ואפ"ה אם בא לחזור אינו חוזר שכבר זכה השליח בעבור בעל הפקדון בענין זה שיהיה אחריותו עליו וזה פשע לעצמו שמסרו לו ושוב אינו יכול לחזור בו. ומקשה פקדון לימא ליה אין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר פי' כדקי"ל לקמן בפ' ג' ואע"ג דקי"ל שומר שמסר לשומר חייב ולא מפסיד בעל הפקדון בידיה אפ"ה כיון דהוא נאמן אצלו ופקדון כל היכא דקאי ברשותיה דמריה קאי [6] מפקיד כופר הוא אם ישלחנו לו ביד אחר ולא דמי למלוה דלהוצאה נתנה שהוא שמח אם ישלחנה לו ובהא דאחריות על המשלח אבל בפקדון קפיד וכיון דקפיד נמצא שחוב הוא לו ואין חבין לאדם אלא בפניו ואמאי אינו חוזר הא לאו זכות הוא אמר ר' זירא כשהוחזק [7] קפדן פי' שהוחזק המשלח זה קפדן

[6] לחוי ל"ל מיקפד קפיד הוא. [7] ל"ל כשהוחזק כפרן פי' שהוחזק המשלח זה כפרן בפקדון.

מסורת הש"ס

[1] [נ"ב כט.], [2] [סס וסמ"ק לה: מגילה יח: חולין ט. לב.], [3] ב"ב קמד., [4] סס קלא:, [5] [סס קמד.], [6] [לעיל יב. וש"נ], [7] [לקמן סג:], [8] [לקמן סב: סג:], [9] [סס לב: וסב:], [10] [תוספתא פ"ח], [11] [לקמן כט. ב"מ לו.], [12] [וע' תוס' יומא יומא לו: ד"ה ר' יהודה וע' סיעב תוס' יומא מ: סוף ד"ה ועשהו ותוס' שבועות כה. ד"ה ושמואל], [13] [נדה"ה נדף יא: כל האומר],

תורה אור השלם

1. עָשִׁיר בְּרָשִׁים יִמְשׁוֹל וְעֶבֶד לוֶה לְאִישׁ מַלְוֶה:
משלי כב ז

גליון הש"ס

גמ' א"ר חייב באחריותו. ע' ר"יעב"ל קידושין דף מג ע"ב ד"ה מאי קסבר: תוס' ד"ה ולא פש גביה בו' דמנפשיה אין נאמן. ע' ב"ב דף קעה ע"ל תד"ה חזר ואמר:

הגהות הב"ח

(א) גמ' למרי ארעא בטסקא באפי מרי ארעא:

לעזי רש"י

קו"ש. מעיל.

תוספות רי"ד

אמר ליה רב לרב אחא ברדלא קבא דמוריקא אית לי גבך יהביה לפלוני באפיה קאמינא לך דלא הדרנא בי מכלל דאי בעי מצי הדר ביה פי' דקס"ד שהיה מבטיחו שלא יחזור בו להכי פתחה מכלל דאי בעי מצי הדר ביה ה"ק דברים הללו לא נתנו לחזרה פי' שאינו יכול לחזור בו ביון שאמר לו במעמד שלשתן ואחא לאשמועי' דאפי' במתנה מועטת אי אמר במעמד שלשתן קנה ואי לא לא קנה: הנהו גינאי דעבדי חושבנא בהדי הדדי פש חמש איסתרי גבי חד מנייהו אמרי ליה יהבינהו למריה דארעא ולקנו באפיה מריה ארעא ולקנו מיניה לסוף אזל ועבד חושבנא בין דידיה לנפשיה לא פש גבייהו ולא מידי פי' ונודע הדבר שטעו בחשבונם שהם היו מודים לו אתא ולקא הדר ביה אתי לקמיה דרב נחמן וא"ל מאי אעביד לך חדא דאמר רב הונא אמר רב ועוד הא קנו מינך א"ל רבא אטו האי מי קאמר לא יהיבנא דליכא גבאי קאמר א"ל א"כ קנין בטעות הוא וכל קנין בטעות חוזר: איתמר הולך מנה לפלוני שאני חייב לו רב אמר חייב באחריותו פי' חייב המשלח הזה באחריות אם יאנסו מיד שליח זה שהרי לא צוהו המלוה שישלחנו לו ע"י זה ואם בא לחזור ולומר החזירם לי שלא יאנסו ממך בדרך אינו חוזר ואע"ג דאמר מסתפינא דלמא מיתנס באורחא אי נמי לא מהמנינא לך ומסתפינא לך דלמא שמטת ואכלת להו אפ"ה אינו יכול לחזור בו דכיון דיהיב ליה אדעתא לאמטוייה ניהליה והימניה תו לא מצי למיהדר ביה ושמואל אמר מתוך שחייב באחריותו אם בא לחזור חוזר לימא בהא קמיפלגי דמר סבר הולך כזכי דמי ומר סבר לא כזכי דמי פי' לימא בהולך פליגי אי דמי כזכי כי היכי דאמרי' בתן או לא. ואי ק' ואפי' אי סבר שמואל דהולך לאו כזכי דמי אמאי יכול לחזור בו לא יהא אלא הוא בעצמו תופש בשביל המלוה הא ק"ל התופש לב"ח קנה. תשובה הא אמרן לעיל גבי תופש לבעל חוב דאי אמר מסתפינא דלמא מתנסי באורחא אי נמי דלמא שמטת ואכלת להו טענתיה טענה והכא אי אמר' כזכי דמי אין טענתו טענה. לא דס"ל הולך כזכי דמי והכא בהא קמיפלגי דמר סבר אמרינן מגו ומר סבר לא אמרינן מגו פי' בלישנא דהולך כ"ע לא פליגי דהכי משמע הולך כמו תן ואילו אמר גבי עבד נמי הולך גט שחרור זה לעבדי כיון דליכא מיגו אינו יכול לחזור בו והכא משום מגו אמר שמואל דיכול לחזור ופי' המורה דכ"ע הולך כזכי דמי ואם היה במתנה דליכא אחריות מודה שמואל דאינו חוזר ואינו נ"ל דהא לקמן אמרינן דלגבי מתנה לא אמרינן הולך כזכי דמי ואע"ג דקי"ל הלכה כשמואל בדיני הכא הלכה כרב דאמרינן תניא כותיה דרב הולך מנה לפלוני שאני חייב לו תן מנה לפלוני שאני חייב

עין משפט נר מצוה

פד א מיי' פ"ו מהל' זכייה ומתנה הל' ד סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סימן רמו סעיף יב ויטוש"ע אה"ע סימן קז סעיף ה:

פה ב מיי' שם הל' טו סמג שם טוש"ע אה"ע סי' נט סעיף ה:

ג [טוש"ע חו"מ סי' קו סעיף מ]:

פו ד מיי' פט"ו מהל' מכירה הל' ב סמג לאוין קע טוש"ע ח"מ סימן רלב סעיף ה:

פז ה ו מיי' פט"ו מהל' מלוה הל' ג [פ"ד מהל' זכיה הל"ד] סמג עשין לד טוש"ע ח"מ סימן קכה סעיף ה:

פח ז מיי' פ"ל מהל' שכירות הל' ו סמג עשין פט טוש"ע שם:

פט ח מיי' שם טוש"ע שם סעיף ג [פע' רלב סעי' ד]:

הא בשביב מרע. אור"י אע"ג דמת מקבל בחיי נותן ולא קני אלא אחר מיתת נותן אפ"ה קנו יורשין דדעת נותן הוא דכיון שישנו למקבל בשעת מתן תעות שיזכה המקבל אחר מיתתו או הוא או יורשיו ואפי' לא נולדו יורשי מקבל עד אחר מיתת נותן קנו אפי' למ"ד המזכה לעובר לא קנה דדברי שביב מרע כשמת כמסורים למקבל משעת נתינת שביב מרע או אמירתו: **ור'** יהודה הנשיא בשם רבי יעקב אומר הולך לאו כזכי. ואע"ג דרבי אית ליה בפרק המקבל (לקמן סג.) הולך ותן לה זכה לה המקבל לה דלה לאחזור לא יחזור דהולך ותן כזכי התם משום שאחר השליח אשתף אחרה המקבל לי גבי דמסתמא על דעת כן נותן לו כל זמן שאינו אומר בהדיא לי אפשי שתקבל לה: **וחכמים** אומרים יחלוקו. כל תיקו שבש"ס מפרש בשערים דרבינו האי דאחלוקים ואין נראה לר"י אלא היכא דאשכחן בהדיא יחלוקו דאחלוקה אומרים אוקי ממונא בחזקת מריה:

וכאן אמרו שודא עדיף. מכאן מדקדק ר"ת דאין לפרש שודא כמו שפי' בקונטרס בפ' הכותב (כתובות פה:) גבי שנים קרובים שנים שנים שנים תלמידי חכמים שודא דדייני דהיינו שידקדק הדיין את מי היה אוהב יותר ולמי היה בדעתו ליתן וכאן נמי פירש בקונטרס כמו התם אלא יתן הדיין למי שירצה כי הכא דקאמר מה שירצה שליח יעשה וקרי ליה שודא: **ר'** אליעזר אומר אחד בריא ואחד כו'. אור"ת דר' אליעזר ורבי גרס דבסיפא פליגי רבי אליעזר ורבי יהושע דא"ל בשבת דבריו קיימין אבל לא בחול ורבי יהושע כו' אבל בריש פליגי בין בחול בין בשבת מדלא ערבינהו ועוד מדפרכי דבגן לרבי אליעזר מאימתי של בני רוכל דלמא בשבת היה דמודה בה ר"א ועוד דקאמר התם קוים משביב מרע ואפי' בשבת ולא לחוש לדברי ר"א ואי אדר"א קאי הא מודה הוא בשבת דדבריו קיימים ואע"ג דר"מ קאמר התם דלר"א בחול דבריו קיימים ולא בשבת התם לא קאי אר"מ אלא אתנאי ועוד דאמר הכא דר"מ כר"א והולך מנה משמע דבחול מיירי ור"מ אית ליה התם דלר"א בחול דבריו קיימים אלא ולאי ג' מחלוקת בדברי[1]: ורבי

אמר להו לר' דוסתאי ב"ר יגאי ולר' יוסי בר כיפר בהדי דאתיתו אתיוה ניהלי אזול יהביה ניהליה אמרי להו נקני מינייכו אמרי להו לא אמרי להו אהדריה ניהלן ר' דוסתאי ברבי יגאי אמר להו אין ר' יוסי בר כיפר אמר להו לא הוו קא מצערו ליה א"ל חזי מר היכי קא עביד אמר להו טב רמו ליה כי אתו לגביה א"ל חזי מר לא מיסתייה דלא סייען אלא אמר להו נמי טב רמו ליה א"ל אמאי תיעבד הכי א"ל אותן בני אדם [6]הן אמה וכובען אמה ומדברין מחצייהן ושמותיהן מבוהלין ארדא וארטא ופילי בריש אומרין כפותין אומרין הרוגו הורגין אילו הרגו את דוסתאי מי נתן ליגאי אבא בר כמותי א"ל בני אדם הללו קרובים למלכות הן א"ל הן יש להן סוסים ופרדים שרצים אחריהן א"ל הן א"ל אי הכי שפיר עבדת: הולך מנה לפלוני והלך ובקשו ולא מצאו תני חדא יחזרו למשלח ותניא אידך ליורשי מי שנשתלחו לו לימא בהא קמיפלגי דמר סבר הולך זכי ומ"ם הולך לאו כזכי אמר ר' אבא בר ממל דב"ע הולך לאו כזכי ולא קשיא הא בבריא הא בשביב מרע רב זביד אמר הא והא בשביב מרע [7]הא דאיתיה למקבל בשעת מתן מעות הא דליתיה למקבל בשעת מתן מעות רב פפא אמר [8]הא והא בבריא הא דמית מקבל בחיי נותן הא דמית נותן בחיי מקבל לימא הולך כזכי תנאי היא דתניא הולך מנה לפלוני והלך ובקשו ולא מצאו יחזרו למשלח מת משלח ר' נתן ור' יעקב אמרו יחזרו ליורשי משלח [3]ויש אומרים ליורשי מי שנשתלחו לו ר' יהודה הנשיא אמר משום ר' יעקב שאמר משום ר"מ [3]מצוה לקיים דברי המת וחכ"א יחלוקו וכאן [7]אמרו [6] כל מה שירצה שליח יעשה א"ר שמעון הנשיא על ידי היה מעשה ואמרו יחזרו ליורשי משלח מאי לאו בהא קמיפלגי דת"ק סבר [8]הולך לאו כזכי ור' נתן ור' יעקב נמי הולך לאו כזכי ואע"ג דמית לא אמרינן מצוה לקיים דברי המת ויש אומרים הולך כזכי ר' יהודה הנשיא אמר משום ר' יעקב שאמר משום ר' מאיר הולך לאו כזכי מיהו היכא דמית אמרינן מצוה לקיים דברי המת וחכמים אומרים יחלוקו מספקא להו וכאן אמרו שודא עדיף ורבי שמעון הנשיא מעשה אתא לאשמועי' לא בבריא דכולי עלמא לא פליגי והכא במאי עסקינן בשביב מרע ובפלוגתא דר' אלעזר ורבנן קמיפלגי דתנן [9]המחלק נכסיו על פיו ר' אלעזר אומר [8]אחד בריא ואחד מסוכן נכסים שיש להן אחריות נקנין בכסף ובשטר ובחזקה ושאין להן אחריות אין נקנין אלא במשיכה וחכמים אומרים [10]אלו ואלו נקנין באמירה אמרו לו מעשה באמן של בני רוכל שהיתה חולה ואמרה תינתן

כבינתי

אמר להו מין. מהדרינא: **אמר להו לא.** כדאמרי' לעילו) אם בא לחזור אינו מחזיר: **אמרו לו.** לר' דוסתאי: **חזי מר מאי קעביד.** דלא קמהדר לן: **עב רמו ליה.** הרבה הכוהו לשון מורי. ל"א עב רמו ליה יפה לחויות המכות הללו: **אמאי תעביד הכי.** שנתרלית להחזיר מיד: **הן אמה.** אנשי מדות גבוהים בקומה: **וכובען אמה.** אף מלבושיהן מאוימים משאר בני אדם: **ומדברין מחצייהן.** כלומר קולן עבה וגראה הדיבור יולא מטיבורן: **ארדא וארטא ופילי בריש ולא מנאו.** שמות: **כוזי דמי.** וכיון שזכה בהן בחייו יתנתו ליורשיו: **דל"ע הולך לאו כזכי דמי דגרסי'.** **בשביב מרע.** שכל זמן שלא חזר בו דבריו ככתובים וכמסורים והולך לדידיה זכי הוא ויתנם ליורשי מי שנשתלחו לו שהרי זכה להניהן בחייו: **בבריא.** יחזרו למשלח דהולך לאו כזכי דמי וזה לא שלחו אלא למקבל ולא ליורשיו: **הא והא בשביב מרע.** דהולך לדידיה זכי הוא: **הא דליתיה למקבל.** בעולם: **בשעת מתן מעות.** ושליח זכה בהן מיד וכשמת זכו יורשיו מכחו: **הא דליתיה למקבל.** שכבר מת וזה לא היה יודע נמצאת זכיה בטעות ולא קנו יורשין: **הא והא בבריא.** והולך לדידיה לאו כזכי דמי: **הא דמית מקבל בחיי נותן.** יחזרו למשלח דלא זכה בהן מקבל ואפילו מת הנותן בחזירת השליח אין כאן משום מצוה לקיים דברי המת שקודם מיתתו בטלו דבריו משעת מיתת המקבל: **והא.** דקתני ליורשי מי שנשתלחו לו: **דמית נותן.** לאחר שמסרן לשליח מת ועדיין מקבל חי הלכך משעת מיתת הנותן זכה בהם המקבל משום דמצוה לקיים דברי המת ואפילו היה בריא: **ר' יהודה הנשיא כו'.** לקמן מפרש מאי פליג אים אומרים: **וכאן אמרו.** בנכסי: **מה שירצה שליח יעשה.** לפי מה שראה בדעתו של משלח אם היתה עינו יפה במתנה זו ואוהב את המקבל ואת בניו: **ת"ק.** דלא חייבי במת משלח ואמר יחזרו למשלח: **סבר הולך לאו כזכי דמי.** אבל אם מת משלח לא ידעינן מאי קאמר בה: **ור' נתן ור' יעקב.** הוסיפו על דבריו ואמרו דאפי' מת משלח אית לן בבריא דמצוה לקיים דברי המת: **וי"א הולך כזכי דמי.** ופליגי אפילו לא מת משלח ואמילתיה דת"ק [קאי]. ותדע דמדקאמר רבי יהודה הנשיא מצוה לקיים דברי המת ש"מ שמעינהו ליה אומרים דתלו טעמייהו בהולך כזכי דמי ואפי' לא מת משלח ואמר מיהו דוקא מת דמצוה לקיים דבריו אבל לא מת לא דהולך לאו כזכי דמי: **מספקא להו.** אי כזכי דמי אי לא ואי מצוה לקיים אי לא: **שודא.** לאות עיניו של שליח: **עדיף.** מחלוקה במילתא דמספקא: **בבריא כולי עלמא לא פליגי.** דלאו כזכי דמי: **ובפלוגתא דרבי אלעזר.** דמשוי ליה לשביב מרע בבריא: **על פיו.** על לאותו מחלק נכסיו לבניו ולא כשאר המורישים שחולקים היורשים בשוה: **בכסף בשטר ובחזקה.** שבכך הן נקנים מן הבריא ושכ"מ נמי לרבי אלעזר אי לאו אקנייהו בהכי לא מיקנו:

כבינתי

לפלוני תן שטר מתנה זה לפלוני אם רצה להחזיר יחזיר והכי נמי אמרי' לקמן בפ' השולח אמר אביי נקיטינן שליח מתנה כשליח הגט למאי נפקא מינה להולך ותן דלאו כזכה דמי והלכתא כר' אבא דאמר שאם היה הנותן ש"מ אמרינן ביה הולך כזכי דמי דדברי ש"מ ככתובין וכמסורין דמי והלכתא נמי כרב זביד דאמר דלנבי ש"מ דאמרינן ביה הולך כזכי דמי דוקא אם היה המקבל חי בשעת מסירת המעות מיד ראובן ליד שמעון אבל אם לא היה חי לא קנאם ויחזרו למשלח והלכתא נמי כרב פפא דאע"ג דבבריא לא אמרי' הולך כזכי דמי היכא דמית נותן בחיי מקבל מצוה על בני נותן לקיים דברי המת וזוכה בהן לוי וינתנו ליורשיו ואי ק' היכי אמרינן גבי מתנה דהולך ותן לאו כזכי דמי והא עד כאן לא פליגי ר"מ ורבנן בתן שטר שחרור זה לעבדי אלא דר"מ סבר חוב הוא לעבד שיצא מיד רבו לחירות ורבנן סברי זכות הוא לו אבל בתן מנה זה לפלוני דהוא זכות אפי' ר"מ מודה שאם רצה להחזיר לא יחזיר ומ"ש מנה מתנה משטר שחרור עבד לרבנן דהוא זכות לעבד ואמרינן שאם בא לחזור אינו חוזר. תשובה העבד דומה למנה חוב ולמנה פקדון דשייכי בעלים בגויה משום הכי אמרינן הולך כזכי דמי אבל מנה מתנה דלא שייך מקבל בגויה אמרינן הולך לאו כזכה דמי ועבד נמי הא שייך בגויה שהרי המפקיר נכסיו העבד קנה עצמו ב"ח ואין אדם יכול להחזיקנו שהוא מחזיק בגופו אלא שמשועבד לרבו היכא דאמר רבו תן שטר שחרור זה לעבדי אי הולך זכה בו העבד כמנה של הלואה וכמנה של פקדון והלכך בין אמר תן בין אמר הולך כזכי דמי:

[1]) נראה דר"ל לפפי' לשמואל לא היה צריך להחזיר דהא כאן מיגו.

עין משפט נר מצוה

צ א מיי' פ"י מהל' זכייה הל' יב סמג עשין פב טוש"ע מ"מ סימן קכה סעיף ט:

צא ב ג ד מיי' פ"ד מהל' זכיה הל' ד ה סמג עשין פ"ב טוש"ע מ"מ סי' קכה סעיף מ: ה [מיי' פ"ג מהל' זכיה ה"ח טוש"ע מ"מ סי' רמא סעי' ח]:

צב ו מיי' פ"מ מהל' זכיה הל' יז סמג עשין פב טוש"ע מ"מ סימן רנ סעיף ח:

תוספות רי"ד

בפקדון זה דהשתא אנן שהדי דניחא ליה לבעליו שיצא מידו: ר' אחא בר יאשיה ה"ל אייספקא דכספא בבהדדיא א"ל לר' דוסתאי בר' יגאי ולר' יוסי בן כפר בהדי דקאתית אתיוה ניהליהו אזיל יהבוה ניהליהו אמרי להו ניקני מינייכו א"ל לא אהדריה ניהלן ר' יוסי בן כפר אמר להו לא פירוש אע"ג דהאי אייספקא שהוא כלי של זהב היה פקדון ואמרן שאין רצונו שיהא פקדון ביד אחר ולאו כזכי דמי אפ"ה לא היה רוצה להחזיר לו דהא ר' אחא גלי דעתיה דניחא ליה שיתנוהו להם ויביאוהו לו ואונסא דאורחא [6]) לא קבל עליה מ"ה לא היה רוצה ר' יוסי להחזיר לו כי היה באחריות על המשלח שכבר זכה לר' אחא בענין זה משעה שמסרו לו: הולך מנה לפלוני והלך ובקשו ולא מצאו פי' מדלא קאמר הולך מנה לפלוני שאני חייב לו או פקדון שיש לו בידי ש"מ דהאי מנה לאו מנה של הלוואה או של פקדון הוא אלא של מתנה הוא כלו' דהוה בעי למיתן מנה מתנה לחבריו ואמר ראובן לשמעון הולך מנה זה ללוי שאני נותן לו במתנה והלך שמעון ולא מצא ללוי שכבר מת תני חדא יחזרו למשלח ותניא אידך יחזרו ליורשי מי שנשתלחו לו לימא בהא קמיפלגי דמר סבר הולך כזכי דמי ומר סבר לאו כזכי דמי פי' יחזרו למשלח דהיינו ראובן קסבר הולך במתנה לאו כזכי דמי כיון דלא זכה לוי בחייו לא ינתנו ליורשיו אלא יחזרו לראובן המשלח מאן דתני ליורשי מי שנשתלחו לו קסבר הולך כזכי דמי ומשעה שמסר ראובן לשמעון קנאם לוי אותם המעות דזכין לאדם שלא בפניו והילכך יחזרו ליורשי לוי. א"ר אבא בר ממל לא דב"ע הולך לאו כזכי דמי ולא ק' דאי בבריא האי בש"מ ד"ר דב"ע במתנה (מתנה) הולך לא כזכי דמי דדוקא במנה של הלוואה או במנה של פקדון תניא ליעל דהולך ותן כזכי דמי אבל במנה דקבעי למיתן ליה מתנה ולא מיחייבי ליה מידי הולך לאו כזכי דמי ולא כה בו לוי מיד בקבלת שמעון כיון שלא מצאו חי יחזיר המנה לראובן המשלח שהוא לא היה נותן מתנה אלא ללוי שהיה אוהבו ומכירו ולא ליורשיו הילכך מסתמא יחזיר המנה לראובן ואח"כ יעשה ראובן מה שירצה ובשלישותו הראשונה אינו שאי לתת ליורשי לוי שהוא לא מינהו שליח אלא ליתן ללוי ולא ליורשיו והאי דתני ליורשי מי שנשתלחו לו מיירי בשכ"מ קי"ל דברי שכ"מ ככתובין וכמסורין דמי וכל זמן שלא חזר בו הולך דידיה כזכה דמי ומשעה שמסר ראובן דהוה שכ"מ יד שמעון שלוחו זכה בהן לוי הילכך ינתנו ליורשיו: רב זביד אמר הא והא בשכ"מ ולא ק' הא דאיתיה למקבל בשעת מתן מעות הא דליתיה למקבל בשעת מתן מעות פי' הא והא בש"מ דהולך דידיה כזכה דמי אבל מיהו אם איתיה לוי בחיים שעה שמסר ראובן הש"מ המנה לשמעון כבר זכה בו לוי ואם מצאו שמת יתן המנה ליורשיו ואם נמצא שמת לוי טרם דימסור המנה לשמעון לא קנה כלום שאילו (לא) היה יודע ראובן שמת לוי לא היה מזכה לו זה המנה ומוסרו לשמעון נמצאת זכייה זו בטעות ולא קנה לוי המנה הילכך יחזירנו לראובן ומה שירצה ראובן יעשה: רב פפא אמר הא והא בבריא לא ק' הא דמית מקבל בחיי נותן הא דמית נותן בחיי מקבל פי' הא והא בבריא דהולך דידיה לאו כזכי דמי והילכך אם מת לוי בחיי ראובן יחזירו לראובן שלא זכה בהן לוי בקבלת שמעון אבל אם מת ראובן בחיי לוי אע"ג דהולך לאו כזכי דמי כיון

מסורת הש"ס

ב) [ע' בערוך ערך דבר ג'], ג) [עי' תוס' ב"ב טו: ד"ה וי"א] וכן ב"ל נמי הכא], ד) [לקמן טו. מ. כתובות ע.], ד) כתובות לד:, ה) ב"ב קנו., ו) [ע"א], ז) [וע"ע תוס' ב"ב קנו. ד"ה ר"א].

גליון הש"ס

גמ' אי הכי. ע' בחידושי בכור שור גיטין מז ע"ב: רש"י ד"ה מספקא להו אי כזכי. ע' מ"ל פ"ד מהל' מלוה הל' ו ד"ה ולענין הלכה:

הגהות הב"ח

(א) גמ' וכאן אמרו מה שילקה בל"ל ומיתת כל נמחק:

מוסף רש"י

ר' אלעזר אומר אחד בריא ואחד מסוכן כו'. ר"ל שכילה ליה לדברי שביב מרע אינם כמתוקין וכמסורין כלל אלא כבריא בעלמא ולריך קנין כשאר מתנת בריא, ותע"ג דמית לא קנה מקבל מתנה אלא קנין ואפילו מלוה מחמת מיתה נמי לר"ל בעי קנין, שהרי מעשה של אמן של בני רוכל אוקמינן במלוה מחמת מיתה ואפ"ה פליג ר"ל ואמר להו לחכמים בני רוכל מקברם אמם ושלא לקונמן (רשב"ם ב"ב קנו.). ואחד מסוכן. ואף על גב דלא שיר מידי לא מיקנו בשאיר כלל, ונראה בעיני דכיון דלא מפליג ר"ל בין שביב מרע לבריא לענין היכא דמית, הוא הדין היכא דעמד אינו מחזיר אם קנו מידו לר"ל (שם). בני רובל. שם אמיתן (שם קנו:).

תוספות רי"ד (המשך)

שמת ראובן הנותן ועדיין לוי בחיים אמרי' מצוה לקיים דברי המת ומצוה על בני ראובן לקיים מתנת אביהם ומפני זה הטעם זכה בהן לוי ואעפ"י שמת לאחר מכאן ינתנו ליורשיו וסלקי שמעתתא בהכי דהולך במתנה לאו כזכי דמי וה"ה לתן (ס"א ויכול לחזור בו שלא ליתן) דדוקא לגבי מנה שאני חייב לו או פקדון שיש לו בידי תניא לעיל דהולך ותן כזכי דמי משום דהוה מחוייב לו אבל במנה מתנה דלא מיחייב ליה מידי אמרי' הולך ותן לאו כזכה דמו אבל ודאי אם אמר לו בפי' זכה בעבור פלוני קי"ל זכין לאדם שלא בפניו ואפילו מת לוי ינתנו ליורשיו והכי נמי תני בסיפא דהתיא מתני' דלעיל דתניא כותיה דרב בתוספתא הן מנה זה לפלוני הולך מנה זה

גמ' אי הכי. ע' בחידושי בכור שור גיטין מז ע"ב: רש"י ד"ה מספקא להו אי כזכי. ע' מ"ל פ"ד מהל' מלוה הל' ו ד"ה ולענין הלכה:

כבינתי. נוסק"ל בלע"ז: **וסיא בי"כ מנה.** כך היתה שוה: **פקברס אמס.** קללה היא כלומר לא יעלו על לב ולא יזכרו בבית המדרש לרמיה לפי שרשעים היו שהיו מקיימין קולים בכרס[ה] ולר"ל כלאים נינהו ולא נלמד מהן רמיה לפי שלא דקדקו בהן איך היתה אותה צורה שמתוך שהיו רשעים לא הוזכרו בבהמ"ד: **פגא קמא כר"א.** דאמר שביב מרע ובריא שרוש הלכך הולך דידיה לאו זכי דמי: **ויש אומריס כרבנן.** דדברי שביב מרע בכתובין וכמסורין דמי ואפי' לא מת משלח נמי יתנו ליורשי מקבל כל זמן שלא חזר משלח מדבריו: **כר"א.** מדתנו טעמא במיתה הא אם לא מת יחזרו לו: **מספקא להו.** אי כר"א אי כרבנן והיכא דמית נמי מספקא להו אי מצוה לקיים דברי המת או לא: **תני.** במילתיה דר"ש יחזרו למשלח ולא תתני ליורשי משלח דבלא מת עסקינן:

הדרן עלך המביא קמא

המביא. בפני נחתם תציו. אחד מן העדים: **א' אומר בפני נכתב ואחד אומר בו' פסול.** אי כשהגט יוצא מתחת ידי האחד שהוא מביאו ואין חבירו שליח בהבאתו משום הכי פסול דלשליח אצרכוה רבנן למימרינהו לתרוייהו. ולמאן דמוקי לה נמי בגמ'[ו] בשאינם שלוחים אפ"ה פסול כיון דחד הוא דאיכא אחתימה ואיהו לא קמסהיד אכתיבה אתי לאיחלופי בקיום שטרות דעלמא בעד אחד כדאמרי' בפ"ק (לעיל דף ג.): **אינים אומריס בפנינו נכתב ואחד.** שליחי אומר בו' נמי פסול משום הא' טעמא: **ור' יהודה מכשיר.** דכיון דמצרכינן לאסהודי נמי אכתיבה או הוא או אחר הו לא אתי לאיחלופי. ובגמ'[ז] אמרינן דאחלוק היה ר' יהודה אף בראשונה אף ר' יהודה אף אמר בפני נכתב ואחד אומר בו' פסול דלשליח מצריכים רבנן למימר לתרוייהו ולמאן דמוקי לה בגמ' כששניהם שלוחים אפ"ה פסול דכיון דחד הוא דאיכא אחתים' ואיהו לא קמסהיד אכתיבה אתי לאיחלופי בקיום שטרות דעלמא בע"א כדאמרן בשמעתא קמא דפ"ק. שנים אומרי' בפנינו נכתב ושלישי אומר בפני נחתם נמי פסול משום האי טעמא גופיה ור' יהודה מכשיר דכיון דמצרכינהו נמי אכתיבה או הוא או אחר הו לא אתי לאיחלופי. ובגמ' אמרינן דאחלוק היה ר' יהודה אף

כבינתי לבתי והיא בשנים עשר מנה ומתה וקיימו חכמים את דבריה אמר להם בני רוכל תקברם אמם ת"ק כר"א ור' נתן ור' יעקב נמי כר"א אע"ג דמית לא אמרינן מצוה לקיים דברי המת ויש אומרים כרבנן ור' יהודה הנשיא שאמר משום ר"מ כר"א מיהו היכא דמית אמרינן מצוה לקיים דברי המת וחכמים אומרי' יחלוקו מספקא להו וכאן אמרו שודא עדיף ור"ש הנשיא מעשה אתא לאשמועינן [ט] אבעיא להו ר"ש הנשיא נשיא הוא או משמיה דנשיא קאמר ת"ש דאמר רב יוסף הלכה כר"ש הנשיא ועדיין תיבעי לך נשיא הוא או דקאמר משמיה דנשיא תיקו גופא אמר רב יוסף הלכה כר"ש הנשיא והא [י]קיי"ל דברי שביב מרע כבתובין וכמסורין דמו רב יוסף מוקי לה בבריא והא ליורשי משלח קאמר [יא]וקיי"ל [יב]מצוה לקיים דברי המת תני יחזרו למשלח:

הדרן עלך המביא קמא

המביא [ב]גט ממדינת הים ואמר בפני נכתב אבל לא בפני נחתם בפני נחתם אבל לא בפני נכתב [ג]בפני נכתב כולו ובפני נחתם חציו בפני נכתב חציו ובפני נחתם כולו פסול [ד]אחד אומר בפני נכתב ואחד אומר בפני נחתם פסול שנים אומרים בפנינו נכתב ואחד אומר בפני נחתם פסול ור' יהודה מכשיר [ה]אחד אומר בפני נכתב ושנים אומרים בפנינו נחתם כשר: **גמ'** הא תו ל"ל הא תנא ליה חדא זימנא [ו]המביא גט ממדינת הים צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם אי מההיא הוה אמינא [ז]צריך ואי לא אמר כשר קמ"ל: בפני נכתב חציו ובפני נחתם כולו פסול: הי חציו אלימא חציו ראשון [ח]והאמר ר"א אפילו לא כתב בו אלא שיטה אחת לשמה [ט]שוב אינו צריך אלא אמר רב אשי [י]חציו אחרון: בפני נכתב כולו ובפני נחתם חציו פסול: אמר רב חסדא ואפילו שנים מעידים על חתימת יד שני פסול מאי טעמא או כולו בקיום הגט או כולו בתקנת חכמים [יא]רבא ומי איכא מידי דאילו אמר חד כשר השתא דאיכא תרי פסול אלא אמר רבא אפי' הוא**

ורבי יהודה הנשיא כו' בר"א והיכא דמת אמרינן מצוה לקיים בו'. פירוש היכא דמת נותן קודם שמת המקבל אבל דברי שביב מרע כמסורין דמו אפילו מת מקבל בריאה כדפירשנו לעיל: **או** דקאמר משמיה דנשיא. לפי שלא מצינו שהיה נשיא קבעי שמא מיסר התנא מדבריו והיה לו לשנות אמר ר"ש הנשיא אומר ופשיט מרב יוסף ודמי עדיין תבעי הנשיא אומר לו דקאמר משמיה דנשיא דשמא ליתנא דברייתא נקט רב יוסף ומצינו שהתנא שונה כענין זה בב"ק (דף לט:) ר' יעקב משלם חצי נזק ופריך ר' יעקב מאי עבידתיה:

הדרן עלך המביא קמא

המביא. בפני נכתב כולו ובפני נחתם חציו. בגמ' משמע דגרסי' בריאה בפני נחתם כולו בפני נכתב חציו ותימה למ"ד לפי שאין עדים מצויין לקיימו כיון דתנא בפני נכתב חציו ונחתם כולו פסול כ"ש בפני נחתם חציו ואומר ר"י דאיצטריך דקד"ל ליתכשר דחשיב טפי מכתב סופר ועד דאיכא שני עדים חתומין אלא דאיכא קיוס אלא אכתיבה ותתימת עד אחד ועדיף מבפני נחתם כולו ונכתב חציו דבעינן שיעיד על עיקר כתיבה כדאמרי' בריש מכילתא (דף ג.) דלמא אתי לאיחלופי בקיום שטרות דעלמא: **או** כולו בקיום הגט כו'. לפי מה דנעי למימר בפ"ק (לעיל דף ו.) גבי רב חסדא מצריך מאקטיספון לאדשיר דקסבר לפי שאין בקיאין לשמה איכא למימר דהכא איירי בשנים מעידים על חתימת השני דעשה לשמה: **או** כולו בתקנת חכמים. קסבר דלא דייק השליח כל כך כשאין כל העדות מתקיימת על ידו ורבא סבר דמ"מ דייק שפיר: [ט]**מי איכא מידי דאילו** מסיק לכוליה דיבורא כשר. מה שפי' בקונטרס דלרבא חד כי אמר ידעתי כשר תימה מה עלה על דעתו של רבא לפסול כשמסייעו אמר כיון דלא חייש לאיחלופי כי ליכא אחר בהדיה כשר לפי שמעיד גם על הכתיבה וכ"ש כי איכא אחר בהדיה לכך נראה כדפירשתי לעיל דידעתי נחד לא מהני אע"ג דמעיד על הכתיבה והשתא אתי שפיר דנעי רבא לפסול בהוא ואחר מעידין שמכירין המתימת השני משום איחלופי כמו שפסול כי ליכא חד בהדיה ורב אשי פריך מי איכא מידי דאילו מסיק איהו לכוליה דיבורא ואומר גם בפני נחתם כשר וכי איכא אחר בהדיה ומעידין שמכירין התתימה נמי אין לפוסלו דלא גרע אותו עדות משאם היה אומר בעצמו בפני נחתם: מי

מידי דאילו אמר חד כשר. אם היה אומר השליח מי מכירם כשר ואפילו לא אמר בפני נחתם דהכי אמרינן בפ"ק (לעיל דף ג.) דכי אמר יודע מי נמי מהימן בשמעתא קמייתא: הוא

וכיון שלא קיים כל החתימה פסול דכיון דלא שכיחי שיירתא חיישינן דלמא אתי בעל ומערער ונמצא גט בטל ובניה ממזרים שהוא מביאו ואין חבירו שליח בהבאתו מ"ה פסול דלשליח מצריכים רבנן למימר לתרוייהו ולמאן דמוקי לה בגמ' כששניהם שלוחים אפ"ה פסול דכיון דחד הוא דאיכא אחתים' ואיהו לא קמסהיד אכתיבה אתי לאיחלופי בקיום שטרות דעלמא בע"א כדאמרן בשמעתא קמא דפ"ק. שנים אומרי' בפנינו נכתב ושלישי אומר בפני נחתם נמי פסול משום האי טעמא גופיה ור' יהודה מכשיר דכיון דמצרכינהו נמי אכתיבה או הוא או אחר הו לא אתי לאיחלופי. ובגמ' אמרינן דאחלוק היה ר' יהודה אף

א) ע"ל יג. [ב"ב קנא. קעה.], ב) [לעיל יד: וש"נ], ג) [גירסת הרא"ש כמו שכ"ה בפיסקא ע' תוס'], ד) [ע' תוס' לקמן ח. ד"ה אחד אומר וכו'], ה) [לעיל כ., ו) [ברכות טו: וש"נ], ז) [לעיל ה:], ח) [ב"ב קנו:], ט) [נקמן טז:], י) [לקמן טז:], כ) [לקמן יח.], ל) שיין לע"ב,

מוסף רש"י

כבינתי. נוסק"ל בלע"ז על שם שעושין ממין קרטי מתכת לתכר הבגד (שבת נד.) פרמוי"ל והוא בית נפש שקורין נוסק"ל שמתכרין בה פתיחות פי המלוק (שבועות ו:), **וקיימו חכמים את דבריה.** אם תתנת שביב מרע בלא שיור היתה, איכא למימר דמודה ר"א במצוה מחמת מיתה דלא בני קנין והוא דמית הכא לא מיבעי לאוקומי מעשה דבני רוכל במצוה מחמת מיתה, ואם תתנת שביב מרע במתקלת היתה ומיבעי לן לאוקומי במצוה מחמת מיתה כדאוקמינן לעיל (ב"ב קנא:) דהא תתנת שביב מרע במתקלת כולי עלמא מודיס דלא מיקנין בלמירה וא"כ ע"כ פליג ר"א אפילו במצוה מחמת מיתה (רשב"ם ב"ב קנו:). **בני רוכל תקברם אמם.** אין מביאין לאיה מבני רוכל דרשעים היו והלולי שתקברם אמם כדמפרש טעמא בגמרא וקנסא הוא דקנסוס רבנן לקיים תתנת אמם לבתה בלא קנין (שם).

הדרן עלך המביא קמא המביא גט ממדינת הים. כל מו"ל קרי ליה מדינת הים כר מבבל (לעיל ב.). **צריך.** השליח המביאו **לומר בפני נכתב ובפני נחתם.** ושלח זה הבעל עשאו שליח להולכה (שם).

תוספות רי"ד

המביא גט ממדינת הים ראמר בפני נכתב אבל לא בפני נחתם בפני נחתם אבל לא בפני נכתב כולו ובפני נחתם חציו בפני נכתב חציו ובפני נחתם כולו פסול א' אומר בפני נכתב וא' אומר בפני נחתם פסול שנים אומרים בפנינו נכתב וא' אומר בפני נחתם פסול ור' יהודה מכשיר א' אומרים בפנינו נכתב ושנים אומרים בפנינו נחתם כשר כו'. א' מן העדים אומר בפני נכתב וא' אומר בפני נחתם פסול או כשהגט יוצא מתחת ידי האחד

ג) [ב"ב קנא. קעה.], ד) [לעיל יד: וש"נ], ה) [גירסת הרא"ש כמו שכ"ה בפיסקא ע' תוס'], ו) [ע' תוס' לקמן ח. ד"ה אחד אומר וכו'], ז) [ברכות טו: וש"נ], ח) [לעיל ה:], ט) [ב"ב קנו:], י) [לקמן טז:], יא) [לקמן יח.], יב) שיין לע"ב,

מוסף רש"י

נמ' איבעיא להו ר"ש הנשיא. ע' בתר שבע פ"ג דהוריות דף יא ע"ב ד"ה כגון תני:

לעזי רש"י

נושק"א. סיכה, מכבנה.

תוספות רי"ד (המשך)

בראשונה פי' הא' אומר בפני נכתב וא' אומר בפני נחתם כשר ובגמ' מפרש הא חו למה לי הא תנא ליה חדא זמנא המביא גט ממדינת הים צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם אי מההיא הוה אמינא צריך לכתחלה ואי לא אמר כשר קמ"ל דצריך ופסול: פי' אע"ג דקי"ל לפי שאין עדים מצויין לקיימו ולשמה לא חיישינן ולכך תקנו שיאמר בפני נחתם כדי לקיים החתימה דאי אתי בעל לבסוף ומערער שלא כתבתיו אני ומזייף הוא לא משגחינן ביה הא אמרן לעיל דצריך שיאמר גם בפני נכתב ומעיד על כל הכתיבה שנכתב לשמה גזירה דלמא אתי לאיחלופי בקיום שטרות בעלמא דכל קיום שטרות הוא בשני עדים והכא משום עיגונא דאיתתא הימנה רבנן לחד כבי תרי ודוקא היכא דהעיד גם על הכתיבה דלא אתי לאיחלופי בקיום שטרות בעלמא הימנה רבנן כבי תרי אבל היכא דלא העיד גם על הכתיבה לא הימנה רבנן כבי תרי ומ"ה פסול אם לא העיד בין על הכתיבה בין על החתימה: בפני נכתב כולו ובפני נחתם חציו בפני נכתב חציו וכו' הי חציו אלימא חציו ראשון והא א"ר אלעזר אפילו לא כתב בו אלא שיטה א' לשמה שוב אינו צריך פי' שיטה ראשונה שיש שם האיש והאשה והזמן אלא אמר רב אסי חציו אחרון: בפני נכתב כולו ובפני נחתם חציו פסול פי' ע"א

צג א מיי' פ"ד מהל' זכייה הל' ה טוש"ע מ"מ פי' רנב סעיף ב:
א ב מיי' פ"ז מהלכות גירושין הל' יג סמג עשין נ טוש"ע אה"ע פי' קמב סעי' מז:
ב ג מיי' שם הל' טו טוש"ע שם סעי' טו
ג ד ה מיי' שם הל' יג טוש"ע שם סעי' יט:
ד ו מיי' שם הל' יג טוש"ע שם סעיף מח: